

Sygn. akt IX U 602/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 grudnia 2019 r.

Sąd Okręgowy _____ w Gliwicach Wydział IX

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku

w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia Sądu Okręgowego Iwona Nowak
Protokolant:	St. sekretarz sądowy Wioleta Potrząsaj

po rozpoznaniu w dniu 10 grudnia 2019 r. w Rybniku

sprawy z odwołania **I. S. (S.)**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

przy udziale ./.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania **I. S. (S.)**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

z dnia 18 kwietnia 2019 r. Znak (...)

oddala odwołanie

Sędzia

Sygn. akt IX U 602/19

UZASADNIENIE

Decyzją z 18 kwietnia 2019r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił ubezpieczonej I. S. (S.) uchylecia decyzji z 25.03.2013r. i stwierdził jej wydanie z naruszeniem prawa, gdyż zgodnie z art. 146 §1 kpa uchYLENIE decyzji nie może nastąpić po upływie pięciu lat od dnia doręczenia decyzji.

Ubezpieczona odwołała się od tej decyzji wskazując, że jest dla niej krzywdząca.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie podtrzymując stanowisko zajęte w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczona, urodzona (...), od (...). jest uprawniona do emerytury przyznanej jej na podstawie art. 46 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Decyzją z 25.03.2013r. organ rentowy przyznał jej prawo do emerytury od (...). i obliczył jej wysokość potrącając sumę kwot pobranych emerytury w wysokości.

Zakład zawiesił wypłatę tego świadczenia jako mniej korzystnego niż dotychczas wypłacana emerytura wcześniejsza o symbolu E- (...).

(...). ubezpieczona złożyła skargę o wznowienie postępowania na podstawie art. 145a kpa i obliczenie emerytury bez zastosowania przepisu art. 25 ust. 1b ustawy o emeryturach i rentach z FUS w związku z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego z 6.03.2019r.

Postanowieniem z 23.04.2019r. organ rentowy wznowił postępowanie zakończone decyzją z 25.03.2013r. (akta rentowe).

Emerytura ubezpieczonej z powszechnego wieku emerytalnego obliczona bez potrącenia sumy kwot pobranych emerytury od 17.02.2013r. wynosi 2.604,64 zł, a obecnie wynosiłaby 3.149,89zł, natomiast wysokość aktualnie pobieranej emerytury E to 3.206,45zł (wyliczenie ZUS, k. 15 akt sprawy).

Mając powyższe na uwadze, Sąd zważył, co następuje:

Zdaniem Sądu organ rentowy rozpoznając wniosek o wznowienie postępowania w związku z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 06.03.2019r. P 20/16 stwierdzającym niezgodność z art.2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej art. 25. ust. 1b ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018r. poz. 1270 oraz z 2019 poz. 39) w brzmieniu obowiązującym do 30 września 2017r. w zakresie w jakim dotyczy urodzonych w 1953r. kobiet, które przed 1 stycznia 2013r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy, błędnie zastosował przepisy kodeksu postępowania administracyjnego. Wyrok ten bowiem dotyczy ustalania wysokości emerytury.

Zgodnie z art. 83a ust 4 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. 2019r. poz. 300) w postępowaniu o ustalenie uprawnień do emerytury i rent i ich wysokości nie stosuje się przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego.

Zgodnie natomiast z artykułem 124 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018r. poz. 1270) w postępowaniu w sprawach o świadczenie określone w ustawie stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, chyba że niniejsza ustawa stanowi inaczej.

W sprawach o prawo do świadczeń emerytalno-rentowych i ich wysokość zakończonych prawomocną decyzją uchylenie lub zmiana decyzji następuje na podst. art. 114 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zatem w sprawach o prawo i wysokość emerytur i rent przewidziano odrębne zasady i tryb postępowania w przypadku uchylenia decyzji, odmienne od zasad wznowienia postępowania uregulowanych w Kodeksie postępowania cywilnego i w Kodeksie postępowania administracyjnego.

W ustawie o emeryturach i rentach z FUS nie unormowano przesłanek wznowienia postępowania zakończonego decyzją prawomocną wydaną na podstawie przepisu sprzecznego z Konstytucją

w szczególności orzeczenie Trybunału nie jest wymienione w art.114 ust 1 w/w ustawy jako okoliczność istniejąca przed wydaniem decyzji.

W judykaturze w związku z tym przeważał dotychczasowy pogląd, że nie ma przeszkód, aby wznowić postępowanie w oparciu o art. 145a § 1 kpa.

W ocenie Sądu mając na uwadze socjalne przeznaczenie emerytur i rent uzasadnione jest przyznanie ubezpieczonej stosunkowo szerokich uprawnień w celu kwestionowania błędnie ukształtowanego prawa do świadczenia lub jego wysokości i ponownego ubiegania się o wydanie decyzji wydanych z naruszeniem prawa.

Przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego regulujące kwestie wznowienia postępowania nie dają stronom takich uprawnień w sytuacji, gdy orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego zapada po upływie 5 lat od doręczenia decyzji, która została wydana w oparciu o akt prawny uznany za sprzeczny z Konstytucją.

Instytucja wznowienia postępowania administracyjnego odnosi się do decyzji ostatecznych, a w art. 114 ustawy o emeryturach i rentach z FUS mówi się o decyzjach prawomocnych.

Przewidziane w art. 151 § 2 kpa stwierdzenie wydania zaskarżonej decyzji z naruszeniem prawa ma na celu umożliwienie adresatowi takiej decyzji wystąpienie o odszkodowanie, co w przypadku obniżenia wysokości emerytury wskutek zastosowania przepisu niezgodnego z Konstytucją nie jest możliwe i nie pozwala na ukształtowanie wysokości świadczenia zgodnie z prawem.

Tutejszy Sąd stoi na stanowisku, że w niniejszej sprawie art. 190 ust. 4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej stanowi wystarczającą i samodzielną podstawę wznowienia postępowania i uchylenia zaskarżonej decyzji. Sąd Najwyższy w orzeczeniu z 25.04.2017r. II UZ 9/17 stwierdził, że wzruszalność aktów stosowania prawa jest dopuszczalna już na podstawie Konstytucji art. 190 ust. 4 a skonkretyzowana w proceduralnych przepisach rangi ustawowej.

Także Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 06.03.2019r. wskazał, że przepisy art. 4011 kpc i 145a kpa nie uwzględniają specyficznej sytuacji związanej z obowiązkiem sanacji konstytucyjności w sprawach dotyczących emerytur kobiet, które przed dniem 01.01.2013r. nabyły prawo do emerytury na podst. art. 46 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, co w jego ocenie wymaga wprowadzenia regulacji w celu zagwarantowania jednolitych zasad zwrotu świadczeń należnych uprawnionym.

Podkreślił jednak, że brak takiej regulacji nie zamyka drogi do wznowienia postępowania.

Sądowi jest znany senacki projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wniesiony do Sejmu 15.07.2019r. ale do dzisiaj ta ustawa nie została uchwalona i nie znajduje się w porządku obrad Sejmu zaplanowanych w tej kadencji.

Dlatego też Sąd Okręgowy uznał, że stosownie do art. 190 ust. 4 Konstytucji należało wznowić postępowanie według przepisów przewidujących uchylenie lub zmianę prawomocnych decyzji dotyczących prawa do emerytur i rent i ich wysokości, czyli w trybie określonym dla tego postępowania przewidzianym w art. 114 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Przepis ten, w odróżnieniu od artykułu 407 § 2 kpc i 145a § 2 kpa, nie wskazuje terminu w jakim ubezpieczony może złożyć wniosek o uchylenie decyzji. W przepisie 114 ust. 1e ww ustawy

odmiennie uregulowano okresy, po upływie których nie może nastąpić uchylenie lub zmiana decyzji.

Natomiast w przepisie art. 114 ust. 1f wskazano, że przepisowi ust 1e nie stosuje się, jeżeli w wyniku uchylenia lub zmiany decyzji z przyczyn określonych w ust. 1 osoba zainteresowana nabędzie prawo do świadczenia lub świadczenie w wyższej wysokości.

W ocenie Sądu te same zasady należy zastosować przez analogię, jeżeli uchylenie lub zmiana decyzji następuje na podstawie art. 190 ust. 4 Konstytucji i osoba zainteresowana nabędzie wyższą emeryturę lub rentę.

Zważywszy, że stwierdzenie niezgodności z Konstytucją przepisu prawa działa z mocą wsteczną, to ta podstawa wznowienia postępowania najbardziej jest zbliżona do podstawy wznowienia wymienionej w art. 114 ust. 1 pkt 1 „ujawnienia nowych okoliczności istniejących przed wydaniem decyzji mających wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość”.

Jednakże odwołanie ubezpieczonej nie zasługuje na uwzględnienie, gdyż ostatecznie emerytura przyznana po osiągnięciu wieku emerytalnego decyzją z 25.03.2013r. nie jest wyższa niż emerytura wcześniejsza pobierana od 01.12.2008r.

Z tych też względów Sąd w myśl art. 477¹⁴ §1 kpc oddalił odwołanie nie znajdując podstaw do jego uwzględnienia.

Sędzia Sądu Okręgowego Iwona Nowak